

ΚΕΙΜΕΝΑ

Marco Tullio Cicerōne et Gaiο Antōnio consulibus, Lucius Sergius Catilīna, nobilissimi generis vir sed ingenii pravissimi, contra rem publicam coniurāvit. Eum clari quidam sed improbi viri consecūti erant. Catilīna a Cicerōne ex urbe expulsus est. Socii eius deprehensi sunt et in carcere strangulāti sunt. Ab Antōnio, altero consule, Catilīna ipse cum exercitu suo, proelio victus, interfectus est. .... qui spem Catilīnae mollibus sententiis aluērunt coniurationemque nascentem non credendo confirmavērunt; quorum auctoritātem secūti multi, non solum improbi verum etiam imperīti, si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Nunc intellego, si iste in Manliāna castra pervenerit, quo intendit, neminem tam stultum fore, qui non videat coniuratiōnem esse factam, neminem tam improbum, qui non fateātur.

A1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση των αποσπασμάτων «Marco Tullio Cicerōne ... in carcere strangulāti sunt» και «quorum auctoritātem secūti multi ... qui non fateātur».

Μονάδες 20

Απάντηση

Όταν ήταν ύπατοι ο Μάρκος Τύλλιος Κικέρωνας και ο Γάιος Αντώνιος, ο Λεύκιος Σέργιος Κατιλίνας, άντρας αριστοκρατικότατης καταγωγής αλλά πολύ διεστραμμένου χαρακτήρα, συνωμότησε εναντίον της πολιτείας. Κάποιοι επιφανείς αλλά φαύλοι άνδρες τον είχαν ακολουθήσει. Ο Κατιλίνας διώχθηκε από τον Κικέρωνα από την πόλη. Οι σύντροφοί του συνελήφθησαν και στραγγαλίστηκαν στη φυλακή.

Ενεργώντας κάτω από την επιρροή αυτών πολλοί, όχι μόνο αχρείοι αλλά και άπειροι, αν τον είχα τιμωρήσει, θα έλεγαν πως αυτό έγινε σκληρά και

τυραννικά. Τώρα όμως καταλαβαίνω πως, αν αυτός φτάσει στο στρατόπεδο του Μάνλιου, όπου κατευθύνεται, κανείς δεν θα είναι τόσο ανόητος, που να μη βλέπει πως έγινε συνωμοσία, και κανείς τόσο αχρείος, που να μην το ομολογήσει.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B1. Για καθεμιά από τις προτάσεις της **Στήλης Α** να σημειώσετε το γράμμα της **Στήλης Β** που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση.

ΣΤΗΛΗ Α	ΣΤΗΛΗ Β
1. Οι Ρωμαίοι χρησιμοποιούσαν παντού το εθνικό επίθετο «ρωμαίος», ενώ για τη γλώσσα τους διατήρησαν το επίθετο	α. «ελληνορωμαϊκή». β. «λατινική». γ. «ιταλική».
2. Το 240 π.Χ. οργανώνει παραστάσεις θεάτρου με ελληνικά έργα διασκευασμένα στα λατινικά	α. ο Λίβιος Ανδρόνικος. β. ο Ναίβιος. γ. ο Πλαύτος.
3. Το λογοτεχνικό είδος που ωριμάζει τελευταίο στη Ρώμη είναι	α. η λυρική ποίηση. β. το έπος. γ. η κωμωδία.
4. Την ιστορική βιογραφία εγκαινιάζει στη Ρώμη	α. ο Προπέρτιος. β. ο Οράτιος. γ. ο Κορνήλιος Νέπως
5. Την πρόθεση του Αυγούστου για ενίσχυση της υπαίθρου υπηρετεί το έργο του Βεργιλίου	α. Ωδές. β. Μεταμορφώσεις. γ. Γεωργικά

Μονάδες 10

Απάντηση

1. Β
2. Α
3. Β
4. Γ
5. Γ

B2. Να εντοπίσετε στα παραπάνω κείμενα μία ετυμολογικά συγγενή λέξη της λατινικής για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

ρεαλιστής, σοσιαλισμός, στραγγαλίζω, φίρμα, ρήγας.

Μονάδες 10

Απάντηση

ρεαλιστής	▸ rem
σοσιαλισμός	▸ socii
στραγγαλίζω	▸ strangulati sunt
φίρμα	▸ confirmaverunt
ρήγας	▸ regie

Γ1. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις / συνεκφορές:

nobilissimi generis :	την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
clari :	τους άλλους δύο βαθμούς του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
quidam :	τη γενική πτώση στο ίδιο γένος, στον άλλο αριθμό
virii :	την αιτιατική πτώση στον ίδιο αριθμό
urbe :	τη γενική πτώση στον άλλο αριθμό
carcere :	την κλητική πτώση στον ίδιο αριθμό
spem :	την αφαιρετική πτώση στον ίδιο αριθμό
sententiis :	την αιτιατική πτώση στον άλλο αριθμό
multi :	τους τρεις βαθμούς του επιρρήματος
id :	τη γενική πτώση στο θηλυκό γένος, στον άλλο αριθμό
coniuratiōnem :	την ονομαστική πτώση στον ίδιο αριθμό

Μονάδες 15

Απάντηση

nobilissimi generis	▸ nobilissima genera
clari	▸ clariores, clarissimi

quidam	▶ cuiusdam
virī	▶ viros
urbe	▶ urbium
carcere	▶ carcer
spem	▶ spe
sententiis	▶ sententiam
multi	▶ multum, plus, plurimum
id	▶ earum
coniuratiōnem	▶ coniuratio

Γ2α. «Nunc intellego ... qui non fateātur»: Στο παραπάνω απόσπασμα να εντοπίσετε και να γράψετε τα τρία (3) ρήματα που βρίσκονται σε υποτακτική έγκλιση (μονάδες 3). Στη συνέχεια, να γράψετε τα απαρέμφατα ενεστώτα των ρημάτων αυτών στην ίδια φωνή (μονάδες 3).

Μονάδες 6

Απάντηση

pervenerit ▶ **pervenire**

videat ▶ **videre**

fateatur ▶ **fateri**

Γ2β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

coniurāvit : το α ' ενικό πρόσωπο της υποτακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή

consecūti erant : το γ ' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα

expulsus est : το β ' ενικό πρόσωπο της οριστικής του παρατατικού στην άλλη φωνή

deprehensi sunt : τη γενική του γερουνδίου

aluērunt :	το α ' πληθυντικό πρόσωπο της υποτακτικής του υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
nascentem :	τη μετοχή του μέλλοντα στο ίδιο γένος, στον ίδιο αριθμό και στην ίδια πτώση
dicerent :	το β ' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ενεστώτα στην ίδια φωνή
intellego :	την αφαιρετική στο σουπίνο
fore :	το απαρέμφατο του ενεστώτα

Μονάδες 9

Μονάδες 15

Απάντηση

coniurāvit	▸ coniurem
consecūti erant	▸ sonsequuntur
expulsus est	▸ expellebas
deprehensi sunt	▸ deprehendendi
aluērunt	▸ aluissemus
nascentem	▸ nascituram
dicerent	▸ dic
intellego	▸ intellectu
fore	▸ esse

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Δ1α. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους παρακάτω όρους:

ingenii: είναι ..... ΣΤΟ .....

ex urbe: είναι ..... ΣΤΟ .....

eius: είναι ..... ΣΤΟ .....

non credendo: είναι ..... ΣΤΟ .....

factum esse: είναι ..... ΣΤΟ .....

Μονάδες 10

Απάντηση

ingenii	▸ γενική της ιδιότητας στο vir
ex urbe	▸ εμπρόθετος προσδιορισμός της απομάκρυνσης στο expulsus est
eius	▸ γενική κτητική στο socii
non credendo	▸ απρόθετη αφαιρετική γερονδίου που δηλώνει τον τρόπο στο confirmaverut
factum esse	▸ ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο dicerent

Δ1β. «qui non fateātur»: Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης (μονάδα 1), να δηλώσετε τη συντακτική της λειτουργία (μονάδα 1) και να δικαιολογήσετε τον τρόπο εκφοράς της (μονάδες 3).

Μονάδες 5

Μονάδες 15

Απάντηση

- Δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση.
- Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το intellego.
- Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα / συμπέρασμα στη λατινική θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση (μον. 1). Συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα fateatur, διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης intellego που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) (μον. 1).

Ισχύει ιδιομορφία των χρόνων (συγχρονισμός κύριας δευτερεύουσας). Το συμπέρασμα είναι ιδωμένο την στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

Δ2α. «Ab Antōnio, altero consule, Catilīna ipse [...] proelio victus, interfectus est»: Να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική.

Μονάδες 7

Απάντηση

- Antonius, alter consul, Catillinam ipsam [...] proelio victum interfecit.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

Δ2β. «Marco Tullio Cicerōne et Gaio Antōnio consulibus»: Να χαρακτηρίσετε συντακτικά την έκφραση (μονάδα 1) και να τη μετατρέψετε σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση εισαγόμενη με τον ιστορικό / διηγηματικό σύνδεσμο cum (μονάδες 7).

Μονάδες 8

Μονάδες 15

Απάντηση

- Ιδιόμορφη αφαιρετική απόλυτη που δηλώνει χρόνο
- Cum Marcus Tullius Cicero et Gaius Antonius consules essent

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ
ΛΟΓΟΣ